

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 15. janúar 2020

2. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

 ROLEX	 TUDOR		<p>Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi</p> <p>MICHELSEN 1909</p> <p>Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is</p>
 TAGHeuer	 LONGINES		
 NOMOS GLASHÜTTE	 TISSOT		

Kapítalið vaknar

Íslensk fyrirtæki munu í auknum mæli taka afstöðu til samfélagsmála til að svara sífellt háværari kröfu frá neytendum. Stjórnendur hafa fleiri markmið en að hámarka hag hluthafa. Getur komið í bakið á þeim ef stefnan er ekki trúverðug. Þróunin sögð ýmist jákvæð eða iskyggileg. »6

»2

Lægsta orkuverðið fyrir minni stórnotendur

Samkeppnishæfni raforkuverðs Landsvirkjunar er mikil samkvæmt nýrri skýrslu. Raforkukostnaður minni stórnotenda var lægstur á Íslandi 2018. Raforkuverð á Norðurlöndum hefur hins vegar lækkað verulega síðustu mánuði.

»4

Arðsemi Íslandsbanka langt undir kröfu ríkisins

Arðsemi Íslandsbanka var talsvert undir arðsemiskröfu Bankasýslunnar á fyrstu níu mánuðum síðasta árs. Bankanum ber að grípa til „viðeigandi ráðstafana“ ef arðsemin er undir kröfunni í tvo fjórðunga í röð.

»8

Vörur Good Good í Walmart-verslanir

Smásölurísinn mun bjóða til sölu vörur íslenska matvælafyrirtækisins í meira en 100 verslunum sínum í ellefu fylkjum. Selja vörurnar til 24 landa en mesti vöxturinn er í Bandaríkjunum.

 EYECARE

Byltingarkennd nýjung í margskiptum glerjum

50–65% stærra lessvæði

Optical Studio

SMÁRALIND • HAFNARTORG • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

▶▶ Útboðsþing SI

Útboð á verklegum framkvæmdum 2020

Háteigur á Grand Hótel Reykjavík fimmtudaginn 23. janúar kl. 13-16

Útboðsþing SI verður haldið í Háteig á Grand Hótel Reykjavík þar sem kynnt verða fyrirhuguð útboð ársins á verklegum framkvæmdum opinberra aðila.

Dagskrá

▶ **Setning**
Sigurður Hannesson
framkvæmdastjóri SI

▶ **Reykjavíkurborg**
Dagur B. Eggertsson
borgarstjóri

▶ **Veitur**
Inga Lind Valsdóttir
forstöðumaður tækniþróunar

▶ **Landsvirkjun**
Gunnar Guðni Tómasson
framkvæmdastjóri framkvæmdasviðs

▶ **Landsnet**
Unnur Helga Kristjánsdóttir
yfirmaður verkefnastjórnunar framkvæmda

▶ **Orka náttúrunnar**
Hildigunnur Jónsdóttir
forstöðumaður tækniþróunar

▶ **Faxaflóahafnir**
Gunnar Tryggvason
aðstoðarhafnarstjóri Faxaflóahafna

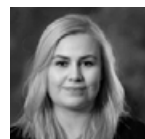
▶ **ISAVIA**
Guðmundur Þórðarson
yfirverkefnastjóri stækkunarverkefnis flugstöðvar í Keflavík

▶ **Vegagerðin**
Óskar Örn Jónsson
forstöðumaður framkvæmdadeildar

▶ **Framkvæmdasýsla ríkisins**
Guðrún Ingvarsdóttir
forstjóri

▶ **Fundarstjóri**
Jóhanna Klara Stefánsdóttir
sviðsstjóri mannvirkjasviðs SI

Skráning á www.si.is

HP PageWide

Ný kynslóð prentara

Afköst

Mikil afköst og hámarks uppítmí

Lágt blaðsíðuverð

Ódýrari litaprentun og frábær prentgæði

Öryggi

Varnir gegn árásum og reglulegar uppfærslur

Umhverfisvænir

Minni hylki, minna rusl og margfalt minni orkunotkun en í laserprenturum. **95%** minni rekstrarvara og úrgangur en ef um sambærilega laserprentara væri að ræða

Láttu okkur sjá um prentreksturinn

Opin Kerfi getur séð um allan rekstur prentumhverfisins sem inniheldur m.a. HP Prentlausnir, rekstrarvöru og alla þjónustu ásamt vöktun sem tryggir að pappír og blek er sent þegar lágmarksstöðu er náð. Fyrir þessa þjónustu og alla rekstrarvöru er greitt fast blaðsíðuverð* á samningstímanum.

*nánar tilgreint í samningi.

Opin Kerfi

www.opinkerfi.is/prentrekstur

Þurfa að sýna hvar þau standa

Íslensk fyrirtæki munu í auknum mæli taka afstöðu til samfélagsmála til að svara sífellt hávæðari kröfu frá neytendum. Stjórnendur sagðir hafa fleiri markmið en að hámarka hag hluthafa. Forstjóri Advania segir vakninguna rétt að byrja. Getur komið í bakið á fyrirtækjum ef stefnan er ekki trúverðug. Formaður Miðflokksins segir þróunina iskyggilega.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Ég held að fyrirtækin séu að svara kröfu frá almenningi um að þau taki afstöðu til samfélagslegra eða pólitískra mála. Í raun komast þau varla hjá því vegna þess að krafan verður sífellt hávæðari," segir María Kristjánsdóttir, lögmaður hjá LEX, sem hefur fylgst með umfjöllun um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja frá því að hún kynntist þessum málum við störf hjá Sameinuðu þjóðunum árið 2006.

Finna má fjölmörg dæmi í enskumælandi löndum um það að stór og þekkt fyrirtæki hafi blandað sér í pólitísk mál á undanföllum misserum. María nefnir ákvörðun bandaríska íþróttavöruriss Nike sem gerði auglýsingasamning

Umfjöllunin 100 milljóna króna virði

Fréttir af regnbogafánam Advania fóru eins og eldur í sínu í fjölmiðlum, bæði innlendum og erlendum. Samantekt á erlendri umfjöllun um þetta mál var unnin af alþjóðlega fréttakerfinu Cision sem mældi hve víða ákveðin efnisorð (Mike Pence, Advania, LGBT o.fl.) birtust í erlendum fjölmiðlum dagana á eftir heimsókn Mikes Pence til Íslands.

Samkvæmt greiningu Cision náðu fréttir og blogg-færslur um málið til allt að 439 milljón lesenda og þeim var deilt um 75 þúsund sinnum á samfélagsmiðlum. Ætlun stjórnenda Advania var þó aldrei sú að skapa fjölmiðlafar að sögn Ægis Mäs.

„Viðbrögðin voru stjernfræðileg. Við drögum

fánana að húni og höfðum ekki í hyggju að láta nokkurn vita sérstaklega af því. Fólk í kringum okkur tók strax eftir þessu og fór að pósta myndum á samfélagsmiðla. Það liðu ekki nema fimm eða sex mínútur þangað til við fengum fyrsta simtalið frá fjölmiðlum," segir Ægir Már.

Að auki notar Cision aðferð við að meta virði tiltekinnar umfjöllunar eða, ef umfjöllunin er neikvæð, hve miklum skaða umfjöllunin hefur valdið. Niðurstaðan var sú að Advania hefði þurft að verja um 825 þúsund Bandaríkjadöllum, jafnvirði um 100 milljóna króna, í stafræna markaðssetningu til að ná sambærilegri dreifingu.

við fyrrverandi NFL-leikmanninn Colin Kaepernick haustið 2018. Hann hafði vakið bæði ádáun og hneykslun með því að krjúpa þegar bandaríski þjóðsöngurinn var spilaður fyrir leiki en þannig vildi hann mótmæla kynþáttaofbeldi í Bandaríkjunum.

„Aukningin sem við erum að sjá í því að fyrirtæki og eigendur þekktra vörumerkja taki afstöðu í pólitískum og samfélagslegum málum hefur að einhverju leyti haldist í hendur við vitundarvakningu almennings og fyrirtækja um samfélagslega ábyrgð fyrirtækja," segir María. Auk þess hafi samfélagsmiðlar, sem veita beint aðgengi að neytendum, magnað þessa þróun.

Þá bendir María á að á síðasta ári hafi verið tvö dæmi um að íslensk fyrirtæki tækju afstöðu til samfélagslegra mála. Advania dró regnbogafána að hún þegar varaforseti Bandaríkjanna, Mike Pence, kom í opinbera heimsókn í Höfða en höfuðstöðvar fyrirtækisins eru beint á móti Höfða. Íslandsbanki tók jafnframt samfélagslega afstöðu í vetur þegar tilkynnt var stefna bankans í sjálfbærri þróun en hún felur meðal annars í sér að horfa í auknum mæli til kynjahlutfalla hjá þeim fyrirtækjum sem bankinn á í viðskiptum við.

„Það var enginn sérstakur aðdragandi. Við ákváðum að gera þetta eftir að hafa lent í hremmingum við að komast til vinnu út af

öllum umstanginu í kringum heimsóknina. Þá fórum við að ræða fyrir hvað maðurinn stæði og það fyrsta sem kom upp í hugann var að hann hefði ekki bara talað gegn samkynhneigð heldur beitti hann sér harkalega gegn réttindum samkynhneigðra," segir Ægir Már Þórisson, forstjóri Advania.

„Þá ákváðum við að minna á að hér á landi væri eining um að samkynhneigðir njóti sömu mannréttinda og aðrir. Það voru ekki nema þrjár vikur liðnar frá hinsegin dögum og mörg fyrirtæki höfðu skreytt sig með regnbogafánanum. Okkur fannst þessi dagur ekki síðri til að flagga.“

Vakning sem er rétt að byrja

Spurður um viðbrögðin segir Ægir Már að þau hafi nær undantekningalaust verið jákvæð. Sú litla gagnrýni sem Advania fékk fyrir uppátækið hafi aðallega snúist um að fyrirtæki eigi ekki að taka pólitíska afstöðu.

„Ég er algjörlega á móti því að fyrirtæki blandi sér í flokkspólitík og við litum aldrei á þetta sem svo að við værum að taka flokkspólitíska afstöðu. Fánarnir standa fyrir mannréttindi sem ég held að langflestir séu sammála um að skipti miklu máli," segir Ægir Már.

Munum við sjá meira af því að íslensk fyrirtæki taki afstöðu til samfélagsmála?

„Þetta er vakning sem er rétt að byrja og breytingarnar hafa verið

Um leið og neytendur skynja að stefna fyrirtækis sé ekki einlæg, eða að henni sé ekki fylgt eftir, er hætta á því að vörumerki og ímynd fyrirtækisins skaðist.

María Kristjánsdóttir, lögmaður hjá Lex

ótrúlega hraðar á síðustu tveimur eða þremur árum. Áður var það nóg að fyrirtæki styrktu menningar-eða íþróttastarf en nú eru gerðar aðrar og meiri kröfur um samfélagsábyrgð fyrirtækja. Nú fer fólk fram á að fyrirtæki sýni í verki fyrir hvað þau standa. Gerðar eru ríkar kröfur um viðskiptasiðferði. Styrkveitingar eru góðar og gildar en það getur verið flóknara að standa með sinni sannfæringu þegar á reynir en að setja lógó á íþróttabol," segir Ægir Már og ítrekar mikilvægi þess að stefna fyrirtækja í þessum efnum sé trúverðug og að henni sé fylgt eftir.

„Flest stærri fyrirtæki hafa myndað sér stefnu í samfélagsmálum og það er ótrúlega lélegt ef hún á einungis að gilda á tyllidögum en ekki þegar á reynir. Stefnan þarf

að vera meira en orð á blaði. Neytendur gera þá kröfu til nútíma-fyrirtækja að þau hafi einhverja sannfæringu og séu trú henni," segir Ægir Már.

Er þetta æskileg þróun að þínu mati?

„Já, ég ætla að vona að fyrirtæki láti að sér kveða í samfélags- og umhverfismálum en forðist að blanda sér í flokkspólitík. Stóra áskorunin sem fylgir þessari þróun er að slík mál geta auðvitað orðið flokkspólitísk.“

Hverfa frá meginhlutverkinu

Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, formaður Miðflokksins, bendir á að samkeppni fyrirtækja um að selja góðar vörur eða góða þjónustu á samkeppnishæfu verði hafi verið ein af undirstöðum árangurs Vesturlanda um aldir. Í enskumælandi löndum hafi hins vegar verið áberandi þróun í áttina að því að fyrirtæki líti á sig sem pólitískar stofnanir og aðeins tímaspursmál hvenær sú þróun berist til Íslands.

„Stórfyrirtæki hafa verið að hverfa frá meginhlutverki sínu sem hefur slæm áhrif á neytendur, á hagsæld og einnig á samfélagið vegna þess að eitt af því sem fyrirtæki eiga alls ekki að gera er að fara í manngreinaralit. Það er iskyggileg þróun þegar fyrirtæki byrja að haga viðskiptum sínum eftir kyni, litarhafti eða öðru," segir Sigmundur Davíð.

Mæta seint á vígvöllinn

„Það er margt áhugavert við það sem er að gerast. Eitt af því er að fyrirtæki taka upp málstað sem hefur orðið ofan á hjá þeim sem eru ráðandi í samfélagsumræðunni. Stundum virðist þeim jafnvel vera sama um viðhorf hefðbundinna viðskiptavina sinna. Þetta tekur oft á sig undarlegar birtingarmyndir," segir Sigmundur Davíð. Stundum virðist þetta bara snúast um að teika vagninn. Hann nefnir breskan matvælarisa sem ákvað að setja regnbogafánann á umbúðir nokkuð hefðbundinnar samloklu og markaðssetja hana sem LGBT-samloklu.

VR

FYRIRTÆKI
ÁRSINS 2020

Hvernig
stjórnandi
ert þú?

➔ vr.is/2020

Flest stærri fyrirtæki hafa myndað sér stefnu í samfélagsmálum og það er ótrúlega lélegt ef hún á einungis að gilda á tyllidögum en ekki þegar á reynir.

Ægir Már Þórisson, forstjóri Advania

„Maður veltir fyrir sér hvernig það horfir við þeim sem hafa barist áratugum saman fyrir réttindamálum þegar fyrirtæki skreyta sig með stolnum fjöðrum og nota þann árangur sem hefur náðst til að selja vörur. Þegar þau mæta seint á vígvöllinn en taka upp fánann og þykjast eiga þátt í sigrinum,“ segir Sigmundur Davíð.

Hver er ástæðan að baki þessari þróun að þínu mati?

„Ég held að þetta sé ein afleiðingin af því að við nútímamennirnir erum farnir að líta á lífsgæðin sem sjálfgefinn hlut. Þar afleiðandi leyfum við okkur að snúa okkur að öðrum markmiðum. Grundvallargildin sem bjuggu þetta allt til eru þá vanrækt fyrir vikið,“ segir Sigmundur Davíð.

„Og hugsanlega má að einhverju leyti rekja þessa þróun til þess að fólk sé stýrt markaðssviðum eða starfsmannasviðum, og jafnvel ungir framkvæmdastjórnar, hafi komið beint úr háskólaumhverfi þar sem þessi viðhorf eru hin ríkjandi trúarbrögð. Þarna er það komið í aðstöðu til að „boda trúna“, ef svo má segja, sem er mikill miskonningur á hlutverkinu. Þessir stjórnendur eru oft í samkvæmisklúbbum sem eru ekki í tengslum við samfélagið og finnst ekki nógu merkilegt að vinna bara við að selja góða vöru eða veita góða þjónustu á samkeppnishæfu verði,“ segir Sigmundur Davíð og vísar í orð hagræðingsins Joseph Schumpeter.

„Þegar fyrirtæki breytast í stofnanir eða skriffræði, og verða rekin á þeim forsendum frekar en á forsendum frumkvöldulsins, þá hafa þau lagt grunninn að eigin eyðileggingu.“

Umræðan nái út fyrir kyn

Ákvörðun Íslandsbanka um að horfa í auknum mæli til kynjahlutfalla hjá þeim fyrirtækjum sem bankinn á í viðskiptum við er hluti af stefnu bankans um sjálfbæra þróun sem snýst um að mæta kröfum nútímans án þess að skerða hlut framtíðarkynslóða. Gunnar Sveinn Magnússon, sérfræðingur í

Forstjórnar marka nýja stefnu

Business Roundtable, samtök forstjóra hjá stærstu fyrirtækjum Bandaríkjanna, vilja nú endurskilgreina hlutverk fyrirtækja, en frá árinu 1997 hefur kennisetning samtakanna verið sú að æðsta skylda stjórnenda og stjórna sé að hámarka hag hluthafa.

Síðasta haust gáfu samtökin út yfirlýsingu um að kennisetningunni hefði verið breytt. Hlutverk fyrirtækja felist ekki einungis í því að hámarka hag hluthafa heldur þurfi þau einnig að taka þátt í umhverfisvernd og stuðla að fjölbreytni.

Íslandsbanki er þátttakandi í samtökunum Nordic CEOs for a sustainable future sem er samstarfsvettvangur fyrir forstjóra norræna stórfyrirtækja s.s. SAS, Telenor, Swedbank, Storebrand, Marel og fleiri. Birna Einarsdóttir bankastjóri sat fund á vegum samtakanna í byrjun árs.

„Þetta eru allt fyrirtæki sem hafa verið leiðandi á sviði samfélagslegrar ábyrgðar eða sjálfbærni á Norðurlöndum á undanförunum árum. Hugmyndin er að ef við ætlum að ná heimsmarkmiðunum á næstu

10 árum og styðja við Parísarsamkomulagið þá sé ekki nóg að ríkisstjórnir, almenningur og félagasamtök séu að sinna þessum málaflokki heldur þurfa fyrirtæki líka að leggja sitt af mörkum. Það er mikill metnaður í þessum hópi og auðvitað eru loftslagsmálin fyrirferðarmest. Þó eru öll fyrirtækin sammála um nauðsyn þess að hlúa líka að öðrum þáttum sjálfbærninnar sem tengjast fjölbreytileika og jafnrétti kynjanna,“ segir Gunnar Sveinn.

breyting á fyrirtækjamenningu sem þarf að eiga sér stað. Við erum sjálf að vinna í þessum málum og erum ekki fullkomin frekar en aðrir en við erum reidubúin að taka umræðuna og gera nauðsynlegar breytingar til að bæta okkur og stöðuna almennt,“ segir Gunnar Sveinn.

Opnar dyr fyrir bankann

Spurður um viðbrögðin við málinu segir Gunnar Sveinn að þau hafi verið sterkari en stjórnendur bankans áttu von á. Aftur á móti hafi verið mikilvægt að byrja ferlið og umræðan hafi verið gagnleg. Þá hafi viðbrögðin verið góð áminning um að útskýra málin vel og fara yfir þau í samráði við viðskiptavinum og samstarfsaðila.

Áhersla Íslandsbanka á sjálfbæra þróun getur skapað tækifæri og opnað dyr að mati Gunnars Sveins. Hann starfaði hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum árið 2015 þegar heimsmarkmiðin voru kynnt. Til að byrja með voru sett ákveðin spurningarmerki um aðkomu sjóðsins, um hvort og hvernig sjóðurinn gæti komið að þessu en á endanum var tekin ákvörðun um að innleiða og styðja við markmiðin.

„Við sáum strax árangur. Það opnuðust fleiri dyr fyrir okkur í starfsemiinn svo sem í samtalinu við stjórnvöld, það var auðveldara að sækja fjármagn fyrir verkefni og sjóðurinn varð meira í umræðunni á alþjóðavettvangi fyrir vikið. Ég sé alveg fyrir mér sambærilega þróun héra á Íslandi þar sem fyrirtæki sem sinna þessu vel munu uppskera, hvort sem það er í formi hagstæðrar fjármögnunar, nýrra viðskiptatækifæra, lægri áhættu eða meiri nýsköpunar,“ segir Gunnar Sveinn.

Einlægni skipti öllu máli

Afstaða fyrirtækja til þeirra mála sem fara hæst í samfélagslegri umræðu getur ýmist haft neikvæð eða jákvæð áhrif á verðmæti vörumerkja þeirra. Eftir að markaðsherferð Nike fór af stað lækkaði hlutabréfaferð Nike í fyrstu en

Stjórnendur eru oft í samkvæmisklúbbum sem eru ekki í tengslum við samfélagið og finnst ekki nógu merkilegt að vinna við að selja góða vöru eða þjónustu á samkeppnishæfu verði.

Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, formaður Miðflokksins

Ægir Már. Gunnar Sveinn talar á svipuðum notum.

„Við finnum alveg fyrir því að þessi mál skipta máli hjá fólki sem er að sækja um vinnu hjá bankanum. Sumar hafa hrifist af áherslum bankans á jafnréttismálin á meðan aðrir eru til dæmis að velja fyrir sér hvernig bankinn stendur sig í umhverfismálum. Viða erlendis hefur verið lögð áhersla á mikilvægi þess að starfsfólk trúi á stefnu fyrirtækisins með tilliti til sjálfbærni og ég held að sú hugsun sé að koma meira hingað til landsins. Fyrirtæki þurfa að vera með þessi mál á hreinu til að ná í og halda í gott starfsfólk,“ segir Gunnar Sveinn.

Sigmundur Davíð segir varhuga-vert að blanda starfsmönnum í pólitíska stefnu stjórnenda. „Ef starfsmaður vinnur vinnuna sína vel og kemur vel fram við viðskiptavinum þá á hann ekki að þurfa að taka að sér það hlutverk að reka pólitíska stefnu gagnvart viðskiptavinum.“

Stjórnvöld taki sig á

Þá segir Ægir Már að Ísland sé komið skammt á veg miðað við hin Norðurlöndin og stjórnvöld þurfi að búa til trúverðugan ramma sem verðlaunar samfélagslega ábyrg fyrirtæki.

„Að mínu mati mætti til dæmis gera miklu strangari kröfur um samfélagsábyrgð fyrirtækja í opinberum útboðum. Sem dæmi er nýlegt útboð ríkisins vegna tölva-kaupa. Þar voru kröfurnar til fyrirtækja um ábyrga tölvaframleiðslu í algjöru skötulíki. Í sambærilegum útboðum í Svíþjóð þurfa fyrirtæki að sýna fram á að vörurnar sem þau bjóða séu framléiddar við sómasamlegar aðstæður. Það sama má segja um ýmsar reglur og staðla sem búið er að lögfesta hér á landi. Af hverju geta fyrirtæki sem ekki uppfylla jafnlaunastaðalinn orðið hlutskörpust í opinberum útboðum? Það virðist ekki hafa neinar afleiðingar þegar fyrirtæki fara á svig við lög og reglur sem snerta umhverfis-, jafnréttis- eða samfélagsmál,“ segir Ægir Már.

Opel Grandland X Aktiv

Verð frá 3.990.000 kr.

Pakki að verðmæti 400.000 kr. fylgir öllum nýjum Grandland X

- Aukin veghæð
- Toyo harðskelja vetrardekk
- Toppgrind og skíðabogar
- Vetrarmottur
- Aurlifur
- Árskort á skíðasvæði

THE FUTURE IS EVERYONE'S

opel.is

Opel á Íslandi
Reykjavík | Krókhálsi 9
Reykjanesbæ | Njarðarbraut 9

Opnunartímar
Virka daga 9–18
Laugardaga 12–16

Bilabúð Benna

Súrefni á línuna! – Fjármögnun nýsköpunar

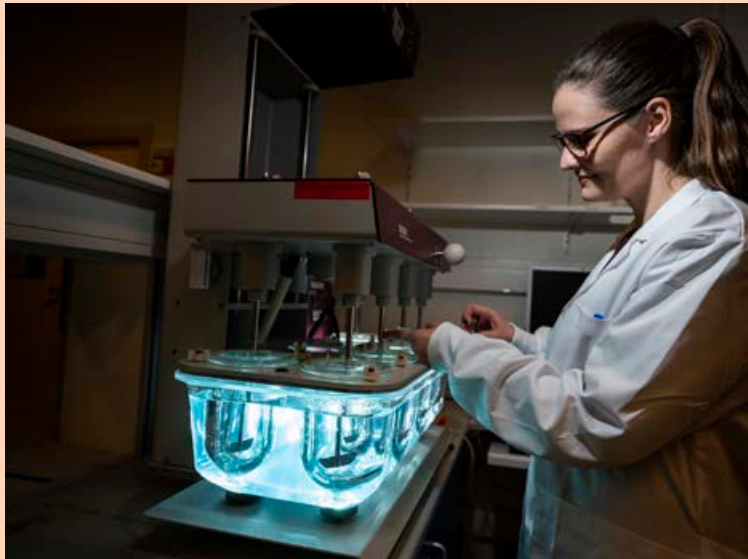

Einar Mäntylä
framkvæmda-
stjóri Auðnu
Tæknitorgs

tilvist sína því að hafa notið í upphafi styrkja frá Tækniþróunarsjóði og endurgreiðslan hefur eflt vöxt og samkeppnishæfni nýsköpunarfyrirtækja.

Skilningur á vægi nýsköpunar hefur stóruáhrif á undanförunum árum hjá stjórnvöldum, atvinnulífi og háskólaumhverfinu. Til marks um þetta er felling Tækniþróunarsjóðs undanfarin ár, nýleg stofnun Auðnu Tæknitorgs, sem hjálpar samfélaginu við að hagnýta rannsóknarniðurstöður úr vísindasamfélaginu, sinna hugverkavernd og skapa nýja sprota, spennandi fjárfestingartækifæri og samkeppnishæft atvinnulíf með því að koma vísindum í vinnu. Tilkoma viðskiptahraða hefur fjölgað og bætt lífslíkur sprotafyrirtækja. Og nú síðast má nefna þá vinnu sem lögð hefur verið í nýsköpunarstefnu og stofnun Kriú-sjóðsins. Eins og ráðherra nýsköpunar hefur sagt; nýsköpun er alls staðar, hún er bæði hugarfar og hreyfiafl. Ráðherra menntamála hefur bent á áhuga-verða tíma fram undan á Íslandi vegna framfara í vísindum og tækni og að störfun verði í auknum mæli til í gegnum nýsköpun. Jafnvel seðlabankastjóri talar fyrir nauðsyn fjárfestinga í nýsköpun.

Í kjölfar styrkja og englafjáfesta (efnaðir einstaklingar og fjölskyldur) koma ídulega vísissjóðir (Venture Capital sjóðir, framtaksfjárfestingasjóðir) og voru nokkrir slíkir stofnaðir hér á landi í kringum 2014 og færðu súrefni inn í sprotumhverfið.

Í samtölum við sjóðstjóra hefur komið fram að vísissjóðirnir eru nú meira eda minna fullfjárfestir og því aðgengi sprotafyrirtækja að fjármögnun að þverra. Það er því fagnaðarefni að atvinnu- og nýsköpunarráðherra hefur tilkynnt tilurð Kriú; 2,5 milljarða króna sjóðs sem mun leggja til mótframlag við fjárfestingar í sprotafyrirtækjum, og eins og ráðherra orðaði það manna fyrst „leggja sprotafyrirtækjum til súrefni“.

Vísissjóðir hafa takmarkaðan líftíma, venjulega 10 ár, og þurfa innan þess tíma að hafa valið, fjárfest, selt og hagnast á fjárfestingum í fyrirtækjum til að skila arði við uppgjör sjóðsins í lok líftímans. Allt

tekur þetta tíma og 3-5 árum eftir fjárfestinguna þarf að huga að sölu hlutabréfanna. Þessar tímaskorður vísissfjárfestinga hafa ýmislegt í för með sér; pressu á fyrirtækin að standa sig (sem er gott), vaxa hratt og halda fókus sem hentar vel sprotum þar sem þróun vöru eda þjónustu gengur hratt fyrir sig og nær á markað innan fárra ára. Þessi tímarammi hentar vel, t.d. í upplýsingatækni, tölvugeiranum, matvælatækni og fleiru.

Öðrum gerðum sprota hentar vísismódelið miklu síður; lyfjaþróun, líftækni, grænni tækni, nanótækni; eda almennt nýsköpun sem byggir á rannsóknunum og þróun, djúpvísindum og djúptækni sem

við þurfum á að halda til að mæta áskorunum samtímans. Þar er fjárfestingargluggi vísissjóðanna allt of þröngur. Tímaskorður vísissjóðanna henta síður þroskaferli þessara fyrirtækja og hafa sum þeirra sagt sig frá fjárfestingum í þessum mikilvæga geira nýsköpunar fyrir viknið. Erlendis heyrir að vísismódelið sé brotið þegar kemur að vísindalegri nýsköpun og djúptækni.

Slík nýsköpun krefst djúpra vasa og þolinmóðs fjármagns. Í Bretlandi hefur verið sýnt fram á að þolinmóð fjárfesting yfir lengra tímabil, 10-15 ár, í slíkum vísindasprotum er mun líklegri til að ná virðisaukanum, skila góðri ávöxtun og mikilvægum samfélagslegum ávinningi. Hér vantar þetta þolinmóða fjármagn.

Það er ljóst að til að fjárfesting samfélagsins í vísindastarfi skili sér í vísindalegri nýsköpun þarf að finna farveg fyrir þolinmótt fjármagn með sjóði sem hefur getu og vilja til að fjárfesta í nýjustu tækni og vísindum. Þetta væri verðugt verkefni fyrir lífeyrissjóðina að leysa.

Niðurstaðan er sú að heilbriggt nýsköpunarumhverfi þarf á súrefni að halda alla leið í mark, bæði í spretthlaupi og langhlaupi. Allar þessar mismunandi gerðir fjármagns verða að vera til staðar; samkeppnisstyrkir í upphafi, áhugasamir englar, vísissjóðir fyrir spretthörð fyrirtæki, og þolinmóðir fjárfestingarsjóðir fyrir vísinda- og djúptæknirisa framtíðarinnar.

Við þurfum súrefni á línuna!

Bankasýsla ríkisins leitar að einstaklingum til stjórnarsetu í fjármálafyrirtækjum.

Bankasýslan fer með eignarhluti ríkisins í fjármálafyrirtækjum samkvæmt lögum nr. 88/2009 um Bankasýslu ríkisins. Fer stofnunin með 100% eignarhlut í Íslandsbanka hf., 98,2% eignarhlut í Landsbankanum hf. og 49,5% eignarhlut í Sparisjóði Austurlands hf.

Við val á einstaklingum sem tilnefndir eru í stjórnir fjármálafyrirtækja tekur valnefndin mið af yfirsýn, þekkingu og reynslu viðkomandi í tengslum við fyrirtækjarekstur og starfsháttum fjármálafyrirtækja. Nefndin leitast við að það sitji sem næst jafnmargar konur og karlar í stjórnnum fjármálafyrirtækja. Þá er jafnframt miðað að því að þekking og reynsla stjórnarmanna sé fjölbreytt.

VIÐ MAT Á HÆFI EINSTAKLINGA LÍTUR VALNEFNDIN MEÐAL ANNARS TIL EFTIRFARANDI ATRÍÐA:

- Yfirgripsmikil reynsla af rekstri og þekking á íslensku atvinnulífi.
- Þekking á rekstri banka og starfsemi fjármálafyrirtækja.
- Reynsla af alþjóðlegum viðskiptum.
- Sérþekking á sviði upplýsingatækni.
- Sérþekking á sviði áhættustefnu s.s. markaðs- og lánsáhættu.
- Reynsla af stjórnun og stefnumótun.
- Traust og gott orðspor.
- Leiðtogahæfileikar.
- Fjárhagslegt sjálfstæði.
- Menntun sem nýtist í starfi.

Einstaklingar sem vilja gefa kost á sér þurfa að uppfylla margvísleg lagaleg skilyrði, m.a. vegna laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, ásamt því að standast hæfismat Fjármálaeftirlitsins. Nánari upplýsingar um skilyrðin má finna á heimasíðu Bankasýslu ríkisins.

BR
BANKASÝSLA RÍKISINS

Bankasýsla ríkisins er sérstök ríkisstofnun með sjálfstæða stjórn sem heyrir undir fjármála- og efnahagsráðherra og fer með eignarhluti ríkisins í fjármálafyrirtækjum í samræmi við lög, góða stjórnsýslu- og viðskiptahætti og eigendastefnu ríkisins á hverjum tíma.

Nánari upplýsingar er að finna á vef Bankasýslu ríkisins www.bankasysla.is. Áhugasamir einstaklingar sem telja sig uppfylla framangreind skilyrði eru hvattir til að senda ferilskrár og kynningarbréf ásamt upplýsingum um ofangreind atriði til valnefndar Bankasýslu ríkisins á netfangið valnefnd@bankasysla.is. Óskað er eftir að umbednar upplýsingar berist fyrir 29. janúar nk. Nánari upplýsingar veitir Jón G. Jónsson, forstjóri Bankasýslu ríkisins, sími 550-1700.

Skotsilfur

Birgir til Akta

Birgir Haraldsson, sem var ráðinn til verðbréfa-fyrirtækisins Arctica Finance síðastliðið vor, stoppaði stutt við þar og hefur núna gengið til liðs við sjóða-stýringarfyrirtækið Akta þar sem hann starfar sem sjóðstjóri blandaðra sjóða. Birgir, sem er hagfræðingur að mennt, hefur lengst af starfað á erlendum fjármálamörkuðum en á árunum 2010 til 2019 var hann hjá vognarsjóðnum Caxton Associates og Harness Investment Group, fjárfestingarbankanum Jefferies og greiningarfyrirtækinu Nightberg.

Sumarhöll Arion seld

Gengið var frá sölu á sex herbergja orlofshúsi í eigu Arion banka, sem bankinn hafði boðið til sölu síðastliðið haust, í lok síðasta árs og fengust rúmlega 100 milljónir króna fyrir sumarhöllina. Aðeins æðstu stjórnendur Arion banka, sem er stýrt af **Benedikt Gíslasyni** sem var ráðinn bankastjóri fyrir um hálfu ári, höfðu haft afnot af húsinu undanfarin ár en það er um 172 fermetrar að stærð, er á 9,6 hektara eignarlóð og var byggt árið 2004.

Sendiráð áhugasöm

Kvika banki, sem **Marinó Örn Tryggvason** stýrir, flutti skrifstofur sínar yfir í Höfðatorgsturninn í liðnum mánuði, meðal annars alla starfsemi GAMMA, dótturfélags bankans, sem áður var til húsa í fasteigninni að Garðastræti 37. Leitað er nú að kaupanda húsnæðisins, sem er um 680 fermetrar að stærð, en á meðal þeirra sem sýna því einkum áhuga eru sendiráð erlendra ríkja. Væntingar eru um að mögulega geti fengist um 500 milljónir fyrir húsið en um mitt síðasta ár var það bókfært á um 380 milljónir í reikningum GAMMA.

Segir meðferð sína í Japan hafa verið svívirðilega

Carlos Ghosn, fyrrverandi forstjóri Nissan sem flúði Japan skömmu fyrir áramót, lýsti á blaðamannafundi í Beirút, höfuðborg Libanons, í liðinni viku því sem hann sagði „svívirðilega“ meðferð sem hann hefði sætt af hálfu japanskra stjórnvalda. Hann sagðist „enga möguleika“ eiga á sanngjörnum réttarhöldum í landinu. Ghosn er ákærður fyrir fjármálalegt misferli í störfum sínum fyrir bílaframleiðandann í Japan. NORDICPHOTOS/GETTY

Arfleifð ríkisstjórnarinnar?

Ingólfur Bender aðalhafþingur Samtaka iðnaðarins

mynd sem byggir á forsendum um þá þætti sem ákveða hagvöxt framtíðarinnar. Þegar spárnar eru svartar er það m.a. á valdi stjórnvalda að grípa til aðgerða og breyta þannig framtíð landsmanna til betri vegar. Spár um hægnað hagvöxt á árinu og vaxandi atvinnuleysi er þannig ekki orðinn hlutur heldur eitthvað sem stjórnvöld geta mótað.

Í hagspám fyrir Ísland sem birtar hafa verið undanfarið er ráð fyrir því gert að hagvöxtur þessa árs verði fyrst og fremst drifinn áfram af vexti einkaneyslu. Stöðnun eða hægum vexti er spáð í gjaldeyristekjum og fjárfestingum atvinnuveganna. Þetta er sérstakt áhyggjuefni en til lengdar er ljóst að við byggjum hagvöxt ekki á vexti einkaneyslu einni saman.

Eflum samkeppnishæfni

En á hverju byggjum við þá stöðu íslenskra fyrirtækja sem á að skila okkur vexti í gjaldeyristekjum, fjárfestingum og aukinni hagsæld heimilanna á næstu árum? Hvaðan á þessi hagvöxtur að koma í raun? Ef skyggst er bak við tölurnar þá markast framtíðin, sem hér er verið að spá fyrir um, af þeim ákvörðunum sem við tökum í dag. Hvernig við tökumst á við áskoranir eða við-

fangsefni sem skera úr um hvernig samkeppnisstaða okkar fyrirtækja mun þróast ræður miklu um hvort þau geti skapað aukin verðmæti og störf til hagsbóta fyrir íslenskt samfélag í framtíðinni.

Við hjá Samtökum iðnaðarins höfum lagt áherslu á þá þætti sem líklegastir eru til að efla samkeppnishæfni Íslands um þessar mundir og undirbyggja þar með bætt lífskjör landsmanna lítið til framtíðar:

- Menntakerfið leiði saman færni mannaútsins og þarfir atvinnulífsins á skilvirkan og hagkvæman hátt.
- Innviðir séu í góðu ástandi og uppfylli þarfir atvinnulífs og almennings.
- Umgjörð og hvatar til nýsköpunar séu með því besta sem þekkist í heiminum.
- Starfsumhverfi íslenskra fyrirtækja sé stöðugt, hagkvæmt og skilvirkt.
- Íslenskur iðnaður sé í fararbroddi í sjálfbærni og umhverfismálum og styðji við markmið þjóðarinnar um kolefnishlutleysi.
- Íslenskar vörur og fyrirtæki hafi jákvæða mynd í samanburði við erlenda valkosti.

Hvilir á hagstjórninni

Verkefni hagstjórnar hefur á tilförlulega skömmum tíma snúist úr því að draga úr þenslu yfir í að milda samdrátt og undirbyggja fjölgun starfa og aukna verðmæta-sköpun fyrirtækja. Undanfarið hafa stjórnvöld nýtt ríkisfjármálin til að vinna á móti niðursveiflunni og peningastefnunefnd Seðlabankans lækkað stýrivexti bankans í sama tilgangi.

Aðilar almenna vinnumarkaðarinnar hafa einnig lent kjarasamningum á breiðum grundvelli til langs tíma og í anda stöðugleika. Hagstjórnaraðilar hafa þannig gengið í takt í verkefni sínu.

En betur má ef duga skal. Hagvaxtarhorfur eru ekki góðar. Það er ekki nóg að ganga í takt í hagstjórninni. Takturinn verður að vera af áráðni og nægjanlega hraður til að mýkja efnahagssamdráttinn og skapa grundvöll fyrir nýtt hagvaxtartímabil.

Huga þarf að öllum þeim þáttum sem efla samkeppnishæfni atvinnulífsins og hjálpa fyrirtækjum og heimilum að snúa efnahagssamdrættinum í nýtt vaxarskeið. Það stýttist í alþingiskosningar og því mikilvægt að nýta tímann vel.

Er vit í að deila lífeyri með maka?

Björn Berg Gunnarsson deildarstjóri greiningar og fræðslu hjá Íslandsbanka

Við höfum flest nóg annað við tímann að gera en að hafa áhyggjur. Því miður þurfa þó allt of margir, sem unnið hafa hörðum höndum á vinnumarkaði eða heima fyrir, að telja hverja krónu á efri árum. Draumurinn um

áhyggjulaust ævikvöld er ekki sjálf-sagður og hjá mörgum má ekkert út af bregða svo hann rættist.

Áföllin gera ekki boð á undan sér en það er þess virði að skoða möguleikana á að takmarka áhrif þeirra. Mun meira mætti því ræða um möguleika á skiptingu lífeyris hér á landi.

Þar sem lífeyrisréttindi eru einstaklingsbundin er ekki óalgennt að staða hjóna og sambúðarfólks sé mjög misjöfn í því samhengi og hallar æði oft á konur sem verið hafa heimavinnandi, á lægri launum eða skemur á vinnumarkaði. Þær eiga oft minni réttindi og eru verr

Fyrir 65 ára aldur getum við „gefið“ hvort öðru allt að helming þeirra lífeyrisréttinda sem safnast hafa meðan staðfest sambúð eða hjónaband hefur varað.

trygðar fjárhagslega ef þær missa eða skilja við makann sinn.

Þrír kostir eru í boði við skiptingu lífeyris sem bætt getur stöðu þeirra sem verri hafa réttindin. Fyrst má nefna að við megum greiða inn

í lífeyrissjóð makans okkar, ef hann gerir slíkt hið sama. Allt að helmingur iðgjalda (sama hlutfall hjá báðum aðilum) rennur þá inn í lífeyrissjóð maka og tryggir jafna uppbyggingu réttinda. Þetta getur sem dæmi nýst til áframhaldandi söfnunar réttinda þeirra sem hyggjast vera heimavinnandi eða taka langt fæðingarorlof.

Útgreiðslum úr lífeyrissjóðum má skipta með sama hætti og er þá hægt að óska eftir að allt að helmingur greiðslna (hjá báðum aðilum) sé millifærður á reikning maka í hverjum mánuði. Dvelji maki á hjúkrunarheimili getur munað

miklu um þessa ráðstöfun vegna tekjutenginga.

Þriðji möguleikinn er varanlegt framsal uppsafnaðra réttinda. Að uppfylltum ákveðnum skilyrðum og fyrir 65 ára aldur getum við „gefið“ hvort öðru allt að helming þeirra réttinda sem safnast hafa meðan staðfest sambúð eða hjónaband hefur varað. Ólíkt þeim ráðstöfunum sem ég nefndi að framan er hér um varanlega skiptingu að ræða. Best er að leita sér ráðgjafar fagfólks áður en ráðist er í slíkt og borgar sig að líta sérstaklega til greiðslna TR og makalífeyrisréttinda í því sambandi.

Miklu meira en bara ódýrt

ViAir 12V loftdælur í miklu úrvali

Álskóflur

frá 1.999

frá 4.995

Hjólafesting á bíl

8.995

Loftdæla OMEGA 12V 30L

4.895

Viðgerðarbretti

Sonax hreinsivörur á frábæru verði

Háprýstidæla 1200W 100Bör
9.999

Hjólattjakkur 2T m/tösku
3.795

Öflugar háprýstidælur 165Bör 2100W
22.999

Háprýstidæla 1400W 105Bör
14.999

6T Búkkar 605mm Par
9.999

frá 1.495
Startkaplar

4.995

Hleðslutæki 12V 6A

Fjöltengi í miklu úrvali, 1.5M/3M/5M 3/4/5/6/8 tengla

Frábært úrval af dragböndum/ströppum

Lunchbox útvarp ryk/regn/frostpölið

24.995

Ruslapokar 10,20,50stk

frá 395

Hjólbörur 100kg

4.999

Laufahrifur

frá 999

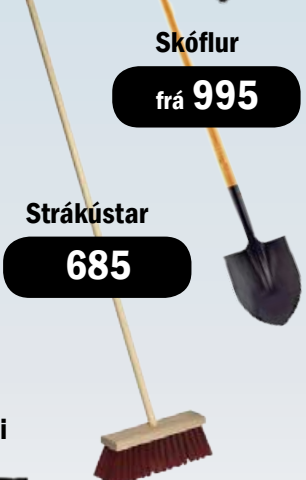

frá 395
Ruslatínur

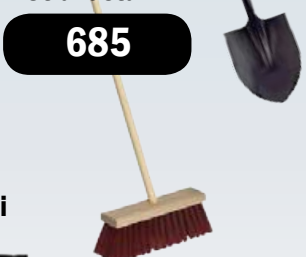
Skóflur

frá 995

Strákústar

685

Myndlistavörur í miklu úrvali

34.995

Verkfæraskápur á hjólum

59.995

Verkfæraskápur á hjólum m/verkfærum

Mikið úrval af verkfæratöskum

frá 795

Steðjar í miklu úrvali

7.995

1/2 Toppasett

3.995

1/4 Toppasett

Vice Multi angle
6.985

14.995

1/2+1/4 Toppasett Kraftmann 94stk

5.995

Verkfærasett 108 stk

4.985

Skrall-lyklar 8-17

13.995

Flísa sög 80mm

Scanslib Hverfisteinn

frá 19.995

Fjölsög Höfftech

5.999

Rafmagnsvirtaliur í miklu úrvali

9.999

Silverline LI-ion 18V hleðsluborvél 13mm

14.999

Hjólsög GMC 1200W

19.995

Súluborvél 350W (m/skrúfstykki)

16.995

Metabo KS216 bútsög

14.999

SDS Lofthöggvél GMC SDS vélar frá 9.999,-

Verkfæralagerinn

Smáratorgi 1, 201 Kópavogi, sími 588 6090, vl@simnet.is
Mán.-fim. kl. 9-18, fös. kl. 9-18:30, lau. kl. 10-18, sun. kl. 12-17

SKOÐUN

Helgi Vífill
Júlíusson

Of auðvelt

Íslenska þjóðin hefur tekið margar góðar ákvarðanir. Ein þeirra er hvernig staðið var að uppbyggingu lífeyrissjóðakerfisins. Þess vegna er auðvelt að vera ósammála Ólafi Margeirssyni, doktor í hagfræði, sem velti því upp í skoðanapistli á Kjarnanum hvort það eigi ekki að umbylta lífeyriskerfinu í ljósi þess að ríkið getur prentað og keypt krónur að vild.

Við það tilefni er rétt að hafa tvennt í huga. Annars vegar að Milton Friedman, Nóbelsverðlaunahafi í hagfræði, benti á að auknið peningamagn í umferð leiði til verðbólgu. Ólafur er meðvitaður um vandann og sagði í greininni að auki ríkissjóður útgjöld sín of mikið valdi það verðbólgu.

Hins vegar að um helmingur af neyslu okkar Íslendinga kemur að utan. Það þarf því að kaupa umtalsvert af erlendri mynt fyrir krónur til að fæða okkur og klæða. Það sér það hver í hendi sér að lífið er ekki svo auðvelt að það sé hægt að þenja peningaprentvélinu án sársaukafullra afleiðinga.

Til útskýringar eru tvenns konar lífeyriskerfi: Sjóðasöfnun og gegnumstreymiskerfi. Í sjóðasöfnun er hluta af launum fólks fjárfest í því skyni að safna fyrir efri árin. Það tíðkast hér á landi og er rétta leiðin.

Í gegnumstreymiskerfi er hluti af launum fólks millifærður til lífeyrisþega fyrir tilstilli ríkissjóðs. Gegnumstreymiskerfið er ósanngjarn meðal annars vegna þess að sveiflur í fæðingartíðni valda því að fámennar kynslóðir þurfa að standa undir eftirlaunum stórra kynslóða. Með hækkandi aldri þjóðarinnar verða hlutfallslega fleiri á eftirlaunum og því munu launþegar bera æ þyngri byrðar vegna þess – til viðbótar við aukna skattheimtu til að standa straum af vaxandi heilbrigðiskerfi.

Ólafur lítur málið öðrum augum og bendir á að ríkissjóður gefi út eigin mynt. „Þannig er ríkissjóður Íslands með ótakmarkaða fjárhagslega getu til þess að fjármagna útgjöld í íslenskri krónu, óháð skattheimtu á sama tíma,“ segir hann.

Að hans mati lýtur spurningin ekki að fjárhagslegri getu ríkissjóðs til að greiða lífeyri í íslenskum krónum heldur hvort og þá í hvaða mynd gegnumstreymis- eða sjóðsöfnunarkerfi sé betra til að tryggja að vörur og þjónusta séu framleidd á þeim tíma sem lífeyririnn er greiddur út.

Það er ástæða til að gjalda varhug við hugmyndum Ólafs. Íslenska lífeyriskerfið stendur betur að vígi en hjá mörgum öðrum þjóðum til að mæta öldrun þjóðarinnar. Það má ekki glutra niður þeirri eftirsóknarverðu stöðu. Það þarf einfaldlega að spara til efri áranna.

Einar stjórnarformaður Upphafs

Einar Sigurðsson, fjárfestir og sonur Guðbjargar Matthíasdóttur aðal-eiganda Ísfélags Vestmannaeyja, var nýverið kjörinn stjórnarformaður Upphafs fasteignafélags, sem er í eigu fagfjárfestasjóðsins GAMMA: Novus.

Aðrir sem hafa tekið sæti í stjórn eru Júlíus Þorfinnsson, framkvæmdastjóri Stoda, Magnús Ingi Einarsson, framkvæmdastjóri bankasviðs Kviku, Magnús Leifsson, lögmaður hjá Kviku, og Máni Atla-

son, framkvæmdastjóri GAMMA.

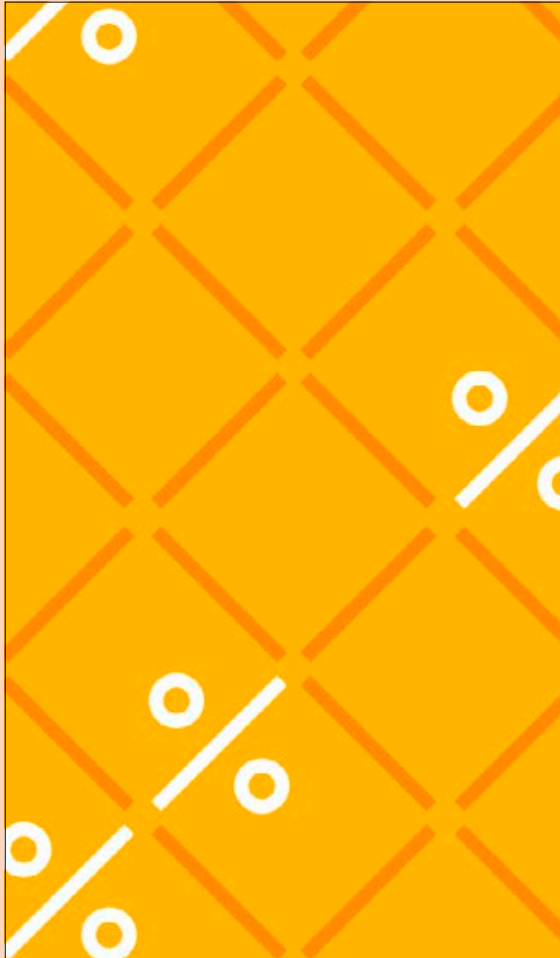
Sjóðfélagar Novus voru upplýstir um það í september að við endurmat á eignum og áætlunum sjóðsins væri eigið fé, sem áður var metið á um 3,9 milljarða króna, nú aðeins talið vera um 42 milljónir.

Félag í eigu Guðbjargar var í hópi stærstu sjóðfélaga Novus og eins umsvifamikilið í hópi fjárfesta sem lánuðu samtals 2,7 milljarða króna til Upphafs í byrjun júní í fyrra. – Kij

09.01.2020

Ýmsir kraftar valda því að öðrum en mér verður falið að sigla þessu verkefni í höfn.

Jón Þór Sturluson, fyrrverandi aðstoðarforstjóri Fjármálaeftirlitsins

VR
FYRIRTÆKI
ÁRSINS
2019

Jafnlaunavottun

Sanngjörn laun fyrir jafn- verðmæt störf

PwC býður upp á heildstæða þjónustu í launamálum og jafnlaunavottun. Við búum yfir áralangri reynslu og lausnum sem virka.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðiþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóllur | Vestmannaeyjar

